

Nader onderzoek De Del te Rozendaal Soortgroep Vleermuizen

Nader onderzoek De Del te Rozendaal Soortgroep Vleermuizen

Opdrachtgever: Gemeente Rozendaal
Kerklaan 1
6891 CL Rozendaal

Datum: 6 december 2012

Status: **Definitief**

Uitvoering: Foreest Groen Consult
Van Pallandtlaan 10
6998 AW Laag-Keppel
T 026 642221
F 026 380332
E-mail info@foreestgroenconsult.nl
[Http://www.foreestgroenconsult.nl](http://www.foreestgroenconsult.nl)

Inhoudsopgave

1	Inleiding	2
2	Methode van onderzoek	3
3	Resultaten	4
3.1	1 ^e onderzoek vleermuizen	4
3.2	2 ^e onderzoek vleermuizen	5
3.3	3 ^e onderzoek vleermuizen	6
3.4	4 ^e onderzoek vleermuizen	7
4	Conclusie	8
4.1	Vaste rust- en verblijfplaatsen	8
4.2	Vliegroutes	8
4.3	Foerageergebied	9
5	Advies	10
5.1	Controle te kappen bomen	10
5.2	Vleermuisvriendelijk ontwerp	10
	Bijlage 1 CV onderzoeker.	11

1 Inleiding

In opdracht van de gemeente Rozendaal is nader onderzoek verricht naar de aanwezigheid van vleermuizen op het plangebied de Del in Rozendaal.

Het plangebied wordt gevormd door de voormalige sportvelden aan de Del en het naastgelegen voormalige tenniscomplex. De gemeente is van plan om dit gebied met woningen te gaan bebouwen.

Voor het realiseren van deze plannen is in 2008 een onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van vleermuizen: Van der Goes en Groot, Vleermuisonderzoek te Rozendaal 2008. Uit dit onderzoek bleken vier soorten vleermuizen aanwezig te zijn in dit gebied.

In de tussenliggende periode zijn zowel de oude sportkantine als de gebouwen op het tenniscomplex verdwenen. Het nu uitgevoerde onderzoek dient ter controle van de in 2008 aangetroffen soorten en moet inzicht geven in het huidige gebruik van het gebied door de vleermuizen.

Het onderzoek en de rapportage zijn uitgevoerd door ir. M.W.P. Ariëns werkzaam bij Foreest Groen Consult.

2 Methode van onderzoek

Voor het onderzoek is het geldende vleermuisprotocol gevolgd. Om een goed inzicht te krijgen in de huidige situatie zijn hiervoor 4 bezoeken van elk 2 uur gebracht aan het terrein.

Data en duur bezoeken:

1^e onderzoek: 30 mei 2012, 21.50 tot 23.50;

2^e onderzoek: 3 juli 2012, 22.00 tot 24.00;

3^e onderzoek: 25 augustus 2012, 20.46 tot 22.46;

4^e onderzoek: 1 oktober 2012, 19.26 tot 21.26.

Tijdens de bezoeken voldeed het weer aan de normen die hiervoor in het vleermuisprotocol zijn gesteld.

Het onderzoek gebeurt op zicht en met behulp van een batdetector, een Petterson D100.

Afbeelding 1, Ligging van het onderzochte terrein, het terrein is met een rode lijn omcirkeld.

3 Resultaten

3.1 1^e onderzoek vleermuizen

Uitvoerder: Maarten Ariëns

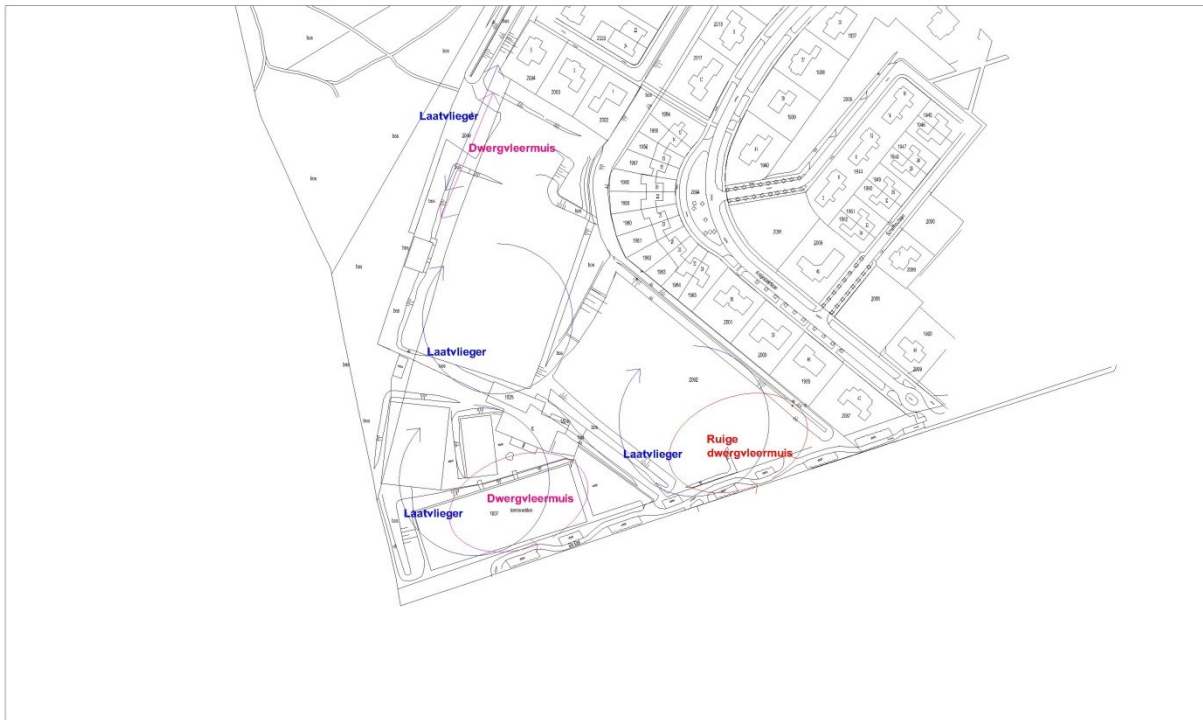
Datum: 30 mei 2012

Tijdstip 21.50 tot 23.50

Weersomstandigheden:

21.30: 22 °C, 0 Bft, half bewolkt na mooie dag.

23.30: 20 °C, 0 Bft, heldere nacht.

Afbeelding 2, visualisatie van de aangetroffen dieren, 30 mei 2012.

Even na 22.00 uur worden de eerste vleermuizen aangetroffen langs de del ter hoogte van de locatie van de oude sportkantine. Het betreft 2 en later 3 ruige dwergvleermuizen. De dieren jagen hier in grote cirkels waarbij ook het bos ten zuiden van de Del wordt gebruikt.

Enige tijd later wordt op het beneden veld een eerste laatvlieger aangetroffen. Dit dier wordt later die avond ook jagend op het boven veld aangetroffen.

Halverwege de periode worden zowel laatvliegers (w2 stuks) als gewone dwergvleermuizen 2-3 stuks) aangetroffen langs de bosrand van het boven veld. Ook hier zijn de dieren aan het jagen. Een enkele maal worden zowel de laatvlieger als de gewone dwergvleermuis aangetroffen op het terrein van het oude tenniscomplex.

3.2 2^e onderzoek vleermuizen

Uitvoerder: Maarten Ariëns

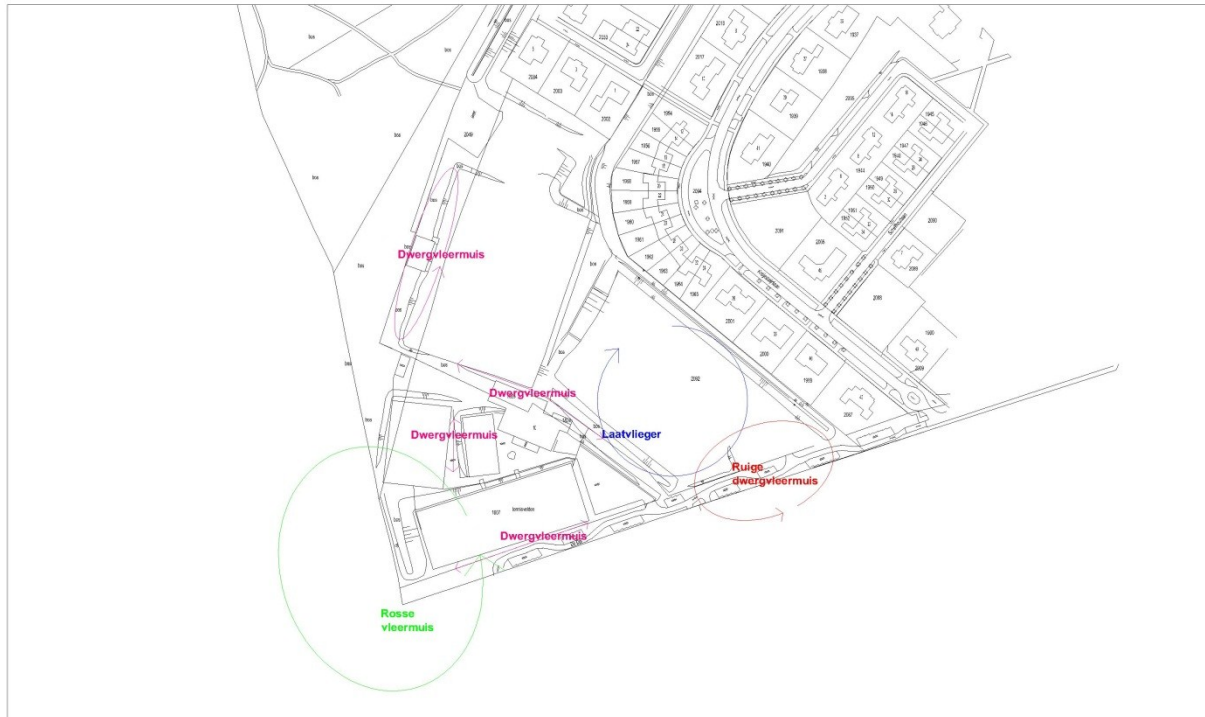
Datum: 3 juli 2012

Tijdstip 22.00 tot 24.00

Weersomstandigheden:

22.00: 21 °C, 0 Bft, bewolkt na mooie dag.

24.00: 21 °C, 0 - 1 Bft, bewolkt en opklarend.

Afbeelding 3, visualisatie van de aangetroffen dieren, 3 juli 2012.

Bij de start van de waarnemingen wordt een rosse vleermuis waargenomen op de hoek van het tenniscomplex en de snelweg A12. Gedurende de onderzoeksperiode wordt deze soort hier nog enkele malen aangetroffen.

Aan de zuidostrand van het plangebied worden opnieuw enkele exemplaren van de ruige dwergvleermuis waargenomen. De dieren jagen hier in cirkels onder en boven de grote beuken. Zowel het oude sportveld als het naastgelegen bosgebied worden hierbij gebruikt.

Op het beneden veld wordt een laatvlieger aangetroffen.

Langs de bosrand, grenzend aan het bovenveld jagen enkele exemplaren van de gewone dwergvleermuis. Deze soort wordt eveneens aangetroffen langs de beplanting tussen de beide velden en het tenniscomplex en de beuken van de Del.

3.3 3^e onderzoek vleermuizen

Uitvoerder: Maarten Ariëns

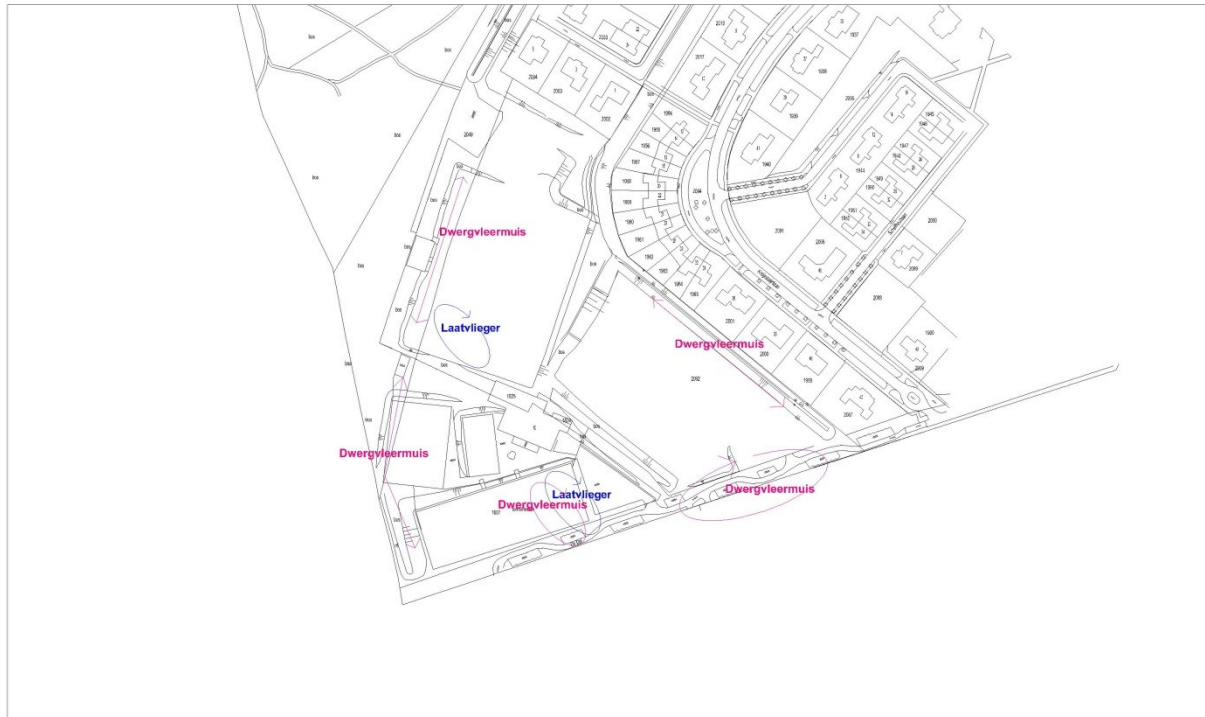
Datum: 24 augustus 2012

Tijdstip 20.46 tot 22.46

Weersomstandigheden:

20.46: 20,5 °C, 0 Bft, zwaar bewolkt na mooie dag.

22.46: 19 °C, 3-4 Bft, lichte regenbui.

Afbeelding 4, visualisatie van de aangetroffen dieren, 24 augustus 2012.

Kort na de start van de waarneming wordt een eerste gewone dwergvleermuis aangetroffen nabij de parkeerplaats bij het bovenveld. Vervolgens worden twee laatvliegers waargenomen op het tenniscomplex nabij de voormalige ingang. Samen met een gewone dwergvleermuis jagen de dieren hier in grote cirkels.

Later op de avond worden gewone dwergvleermuizen aangetroffen langs de bosrand tussen het tenniscomplex en de snelweg A12 en langs de oostelijke rand van het benedenveld. Op de del worden twee exemplaren jagend in kleine cirkels waargenomen ter hoogte van de oude verdwenen sportkantine.

Een laatvlieger wordt meermaals aangetroffen in de hoek van het bovenveld grenzend aan het tenniscomplex. Aan het einde van de periode volgt een milde regenbui bij een aantrekkende wind.

3.4 4^e onderzoek vleermuizen

Uitvoerder: Maarten Ariëns

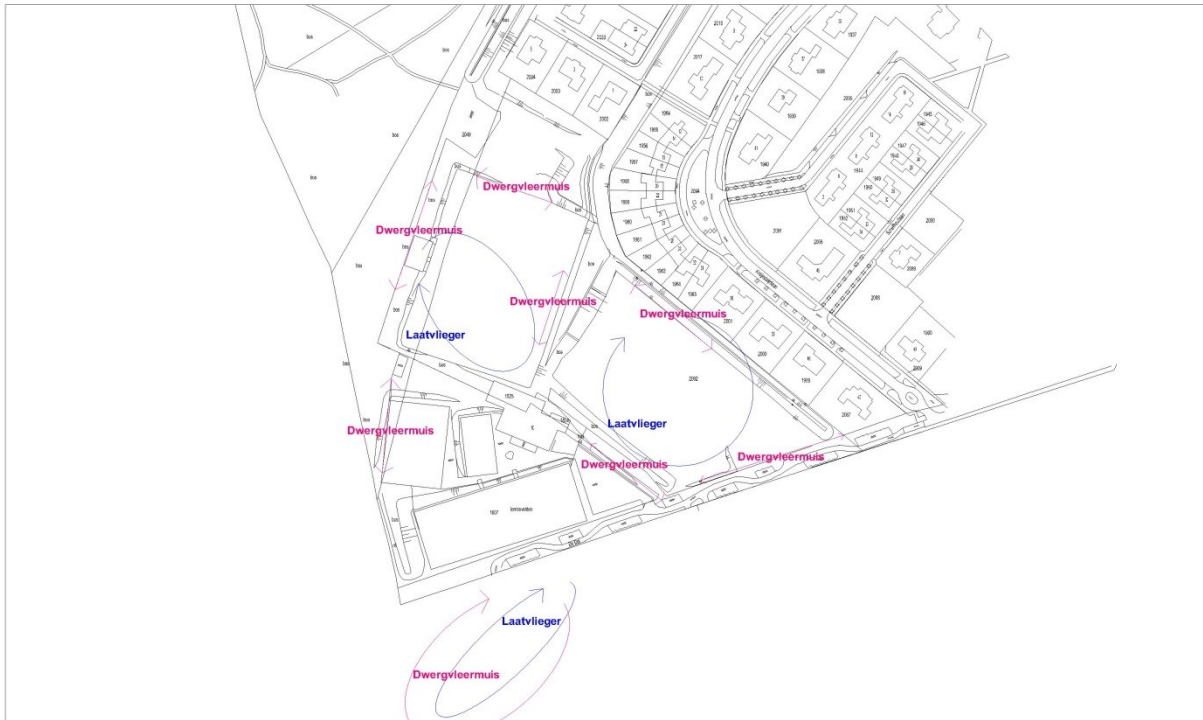
Datum: 1 oktober 2012

Tijdstip 19.26 tot 21.26

Weersomstandigheden:

19.26: 18 °C, 2-3 Bft, bewolkt na mooie dag.

21.26: 19 °C, 2-3 Bft, bewolkt met lichte regenbui.

Afbeelding 2, visualisatie van de aangetroffen dieren, 1 oktober 2012.

Bij de start van het onderzoek vliegen twee laatvliegers en twee gewone dwergvleermuizen rondjes op de weide ten zuiden van het plangebied. De dieren blijven hier gedurende een langere tijd actief. Later op de avond worden gewone dwergvleermuizen aangetroffen langs vrijwel elke beplantingsrand binnen het plangebied. Het betreft telkens kortstondige waarnemingen. Alleen langs de bosrand ter hoogte van het bovenveld is een gewone dwergvleermuis langere tijd aangetroffen. Een laatvlieger is zowel op het boven- als benedenveld aangetroffen. Ook dit waren incidentele waarnemingen.

4 Conclusie

In het gebied zijn vier soorten vleermuizen aangetroffen:

Gewone dwergvleermuis (*Pipistrelus pipistrelus*), Ruige dwergvleermuis (*Pipistrelus nathusii*), Laatvlieger (*Eptesicus serotinus*) en Rosse vleermuis (*Nyctalus noctula*).

De Gewone dwergvleermuis, de Ruige dwergvleermuis en de Laatvlieger zijn gebouw bewonende soorten. Incidenteel zullen deze soorten wel boomholten gebruiken maar de voorkeur ligt bij gebouwen als verblijfsruimte. In het plangebied zijn geen gebouwen meer aanwezig die als vaste rust- en verblijfplaatsen en verblijfplaats kunnen fungeren.

De Rosse vleermuis is een boom bewonende soort. De soort is alleen aangetroffen bij het bezoek op 3 juli 2012. De soort is waargenomen aan de uiterste westrand van het plangebied tussen het tenniscomplex en de snelweg A12. Bij de bezoeken zijn nergens in- of uitvliegende vleermuizen aangetroffen. Het betrof hier foeragerende exemplaren.

4.1 Vaste rust- en verblijfplaatsen

Vaste rust- en verblijfplaatsen zijn niet aangetroffen. Van de aangetroffen soorten zou alleen de rosse vleermuis een vaste rust- en verblijfplaats kunnen hebben in het plangebied.

De andere soorten zijn gebouw bewonende soorten. Gezien de waarnemingen kan worden uitgesloten dat zich in het plangebied een vaste rust- en verblijfplaats bevindt. Het eventueel kappen van een gedeelte van de beplanting zal geen gevolgen hebben voor wat betreft de vaste rust- en verblijfplaatsen. Door het bebouwen van het gebied kunnen voor de gewone en ruige dwergvleermuis en laatvlieger meer mogelijkheden ontstaan om te verblijven. De flora- en faunawet wordt voor de soortgroep vleermuizen niet overtreden indien de woonwijk wordt aangelegd.

4.2 Vliegroutes

De beplantingen fungeren voor de aanwezige vleermuizen als vliegroute. De dieren gebruiken deze om naar het favoriete jachtgebied te vliegen. Jachtgebied en vliegroutes zijn nauw met elkaar verbonden. De houtwallen zijn niet te kwalificeren als klassieke vliegroute.

De beplantingen maken meer deel uit van een groot jachtgebied via welke de vleermuizen zich verplaatsen. De beplantingen worden gelijktijdig gebruikt om te jagen. Bij de plannen is voorzien dat de beplantingen grotendeels intact blijven. De beplantingsstroken worden smaller en worden op enkele plaatsen doorsneden door wegen. Zolang een beplantingsstrook aanwezig blijft en de openingen in de beplantingsstroken niet groter worden dan 30 tot 40 meter blijven deze stroken uitstekende oriëntatiepunten voor vleermuizen om langs te migreren.

De strook tussen het tenniscomplex en de snelweg A12 blijft in zijn geheel intact.

Ditzelfde geldt voor de beukenbeplanting langs de Del. Hier worden enkele bomen gekapt voor de in- en uitrit van de ontsluitingswegen. Ook de oostelijke beplantingsrand langs de bestaande wijk Kapellenberg blijft intact. Hiermee blijven de meest belangrijke verbindingen volledig intact.

Het aanbrengen van een verlichting in de nieuwe woonwijk zal van enige invloed kunnen zijn op het functioneren van de vliegroutes. De aangetroffen soorten zijn echter tolerant ten aanzien van verlichting. De rosse vleermuis jaagt en vliegt op een zo grote hoogte dat deze soort geen hinder ondervindt van de verlichting in de toekomstige woonwijk.

Het aanleggen van de nieuwe woonwijk heeft geen gevolgen voor het functioneren van de beplantingen als vliegroute mits een beplanting aanwezig blijft en de gaten die gemaakt worden niet groter worden dan 30 tot 40 meter. De flora- en faunawet wordt voor de soortgroep vleermuizen niet overtreden indien de woonwijk wordt aangelegd.

4.3 Foerageergebied

Foerageergebieden zijn uitsluitend beschermd als deze een functionele eenheid vormen met een vaste rust- en verblijfplaats. Dit is in het plangebied de Del niet het geval.

De aangetroffen soorten (gewone en ruige dwergvleermuis en laatvlieger) zijn zeer flexibel in terrein en gebiedskeuze en jagen ook in stedelijke omgevingen.

De rosse vleermuis jaagt over grote afstanden tot zijn verblijfplaats en bovendien op grote hoogte.

Het aanleggen van een woonwijk in het plangebied heeft daarom geen gevolgen voor de aangetroffen soorten. Het is denkbaar dat door het aanleggen van deze groene woonwijk met grote tuinen de mogelijkheden om te foerageren toenemen doordat de beplantingsdichtheid wordt vergroot. De dieren gebruiken nu vooral de randen langs de beplantingselementen. De grote vlakten worden vermeden.

De flora- en faunawet wordt voor de soortgroep vleermuizen niet overtreden indien de woonwijk wordt aangelegd.

5 Advies

Wettelijk gezien zijn geen belemmeringen voor het bouwen van de woonwijk ten aanzien van deze soortgroep. De flora- en faunawet wordt voor de soortgroep vleermuizen niet overtreden indien de woonwijk wordt aangelegd.

De keuze kan worden gemaakt om de aanwezigheid van deze dieren te benutten en met deze dieren rekening te houden: voor, tijdens en na het realiseren van de woonwijk. Een stukje duurzaamheid dat niets of niet veel hoeft te kosten.

5.1 Controle te kappen bomen

Vleermuizen zijn zeer kwetsbare dieren. Bij de nu uitgevoerde inspecties is gedurende een bezoek een boom bewonende soort aangetroffen. De overige soorten zijn gebouw bewonende soorten. Desondanks is het raadzaam om de bomen die uiteindelijk gekapt moeten worden en die holten bezitten vooraf te controleren op eventuele vleermuizen. Hiermee wordt invulling gegeven aan de algemene zorgplicht die in het kader van de flora- en faunawet geldt.

Bomen die geen holten bevatten kunnen zonder controle worden geveld.

Gezien de ouderdom geldt dit vooral voor de enkele beuk die langs de Del geveld moet worden in verband met de aansluiting van de wijkontsluiting. De bomen in de houtwallen zijn jonger en dunner zodat deze waarschijnlijk weinig holten bevatten.

5.2 Vleermuisvriendelijk ontwerp

Het is duidelijk dat in het gebied vleermuizen actief zijn. Met het uiteindelijke ontwerp en materiaal keuze kan veel voor deze kwetsbare dieren worden gedaan. De dieren geven geen enkele vorm van overlast en dragen bij aan een gezond leefmilieu doordat zij zeer veel insecten wegvangen.

Bij de openbare verlichting kan gekozen worden voor vleermuis vriendelijke armaturen.

Bij het bouwen van de woning kunnen eenvoudige voorzieningen worden opgenomen.

Variërend van een iets bredere open stootvoeg, tot speciale voorzieningen in spouwmuur of dak. Dit draagt wezenlijk bij aan de instandhouding van deze bijzondere dieren.

Bijlage 1 CV onderzoeker.

Curriculum Vitae

Personalia:

Naam:	Ariëns
Voornamen:	Maarten Wilhelmus Petrus
Titel:	Ir.
Adres:	Van Pallandtlaan 10
Postcode:	6998 AW
Plaats:	Laag-Keppel
Telefoon:	
Fax:	
E-mail:	
Geboortedatum:	
Geboorteplaats:	
Burgerlijke staat:	
Kinderen:	
Nationaliteit:	Nederlandse
Rijbewijs:	B E
Militaire dienstplicht:	1993

Opleidingen :

HBCS : 1985 - 1990. Hogere Bosbouw en Cultuurtechnische School, tijdens mijn studie gefuseerd in de Internationale Agrarische Hogeschool Larenstein te Velp. Afstudeerrichting Bosbeheer en Bosbouwtechniek, getuigschrift behaald.

LUW : 1990 - 1992. Landbouw Universiteit Wageningen, studierichting Bosbouw met de oriëntatie Gematigde zone, doctoraal getuigschrift behaald.

Ervaring

1994-1997: diverse kortlopende contracten en opdrachten o.a. bij Oranjewoud; beheer en onderhoudsplannen bos- en natuurterreinen, NPC Hoevelaken; opzetten van beheersysteem voor vliegveldverhardingen en enkele bedrijven in de groenvoorziening en wegenbouw als calculator/werkvoorbereider maar ook tijdelijke assistentie in aanleg en onderhoud van groenvoorzieningen, wegen en rioleringen.

1995 Foreest Groen Consult ingeschreven bij de kamer van koophandel.

Tussen mei 1997 en december 1999 ben ik werkzaam geweest bij BSI-bomenservice in Baarn. In deze periode heb ik mij bezig gehouden met het uitvoeren van boomtechnisch onderzoek en advies bij met name gemeenten in heel Nederland.

Vanaf 1 januari 2000 ben ik fulltime werkzaam voor mijn advies- en onderzoeksbureau Foreest Groen Consult. Ik richt mij met mijn werkzaamheden als bosbouwer in de stad op het beheer van de groene ruimte en dan met name bomen en flora-en fauna vraagstukken.

Opdrachtgevers zijn : overheden, civieltechnische adviesbureaus, wegenbouwbedrijven, instellingen en particulieren.

Opdrachten: Inspecties/inventarisaties, beheer en onderhoudsplannen, structuurplannen, bestekken, ontwerpen, ontheffingsaanvragen flora en faunawet, onderzoeksvragen, algemeen advies op gebied van: beheer bossen, openbare ruimte, bomen, flora en fauna.
